

Oponentský posudek na diplomovou práci (Mgr. Tereza Havelková)

Jaroslav Endršt: *Luboš Fišer, závěrečné tvůrčí období*

Endrštova diplomová práce „Luboš Fišer, závěrečné tvůrčí období“ je standardní prací analytického zaměření. Endršt se zde věnuje poslednímu tvůrčímu období jednoho z nejvýznamnějších českých skladatelů 2. poloviny 20. století a všímá si proměny jeho hudební řeči především v parametrech formy, tónového výběru, stavby melodie, souzvukové struktury a tématicko-motivické práce, na základě detailní analýzy vybraných děl různého charakteru.

Přesto že není zcela zřejmé, podle jakého klíče Endršt reprezentativní skladby vybral, práce úspěšně dospívá ke svému cíli, tedy zmapování proměny Fišerovy hudební řeči v posledních dvou dekadách jeho života (80. a 90. léta 20. století) a ve výše zmíněných parametrech. Jasně z ní vyplývá, jakými proměnami tyto složky Fišerovy hudební řeči prošly na cestě k posluchačsky přístupnějšímu hudebnímu jazyku.

Jistým omezením práce je ovšem právě koncentrace na formální stavbu skladeb, která se v podstatě omezuje jen na identifikaci jednotlivých formálních dílů a jejich tématických souvislostí, a na práci s tónovou výškou. Parametrům rytmu či zvukové barvy je zde věnována pozornost jen okrajově (a jen v souvislosti s formálním členěním a tématicko-motivickou prací) a zvláště výrazný je fakt, že přesto že tři z devíti pojednávaných skladeb jsou kompozice vokální, souvislosti hudby a textu jsou zmiňovány také jen okrajově, a to opět především s ohledem na formální strukturu skladeb. Je zřejmé, že velká část těchto omezení je dána rozsahem práce. Například opera *Věčný Faust* by si zasloužila vlastní monografické pojednání, které by se nutně muselo věnovat i otázkám dramaturgie, výběru textu a traktování vokální složky vzhledem ke specifickým filmového (či televizního) média, kterému je opera určena.

Pro práci jako celek by však jistě bylo prospěšné tato analytická omezení blíže vysvětlit. Podobná metodologická sebereflexe by totiž také umožnila definovat kontext, do kterého se práce chce vřadit, a otázky, se kterými se chce vypořádat. Vnucují se například tyto: Jsou to právě tyto parametry, které nejlépe definují Fišerův pozdní skladatelský přínos? Je Fišerova pozdní tvorba vůbec něčím mimořádná (v širším

kontextu), a pokud ano, jsou to právě tyto parametry, které její mimořádnost nejlépe postihují? A jsou to právě tato díla? Jsou popsány trendy specifické jen pro Fišera, nebo i pro jiné české skladatele jeho generace? Čím mohou být tato analytická zjištění významná v kontextu střeoevropské či dokonce evropské hudby konce 20. století?

Je třeba vyzdvihnout, že v rámci analýzy zvolených parametrů odvádí Endršt precizní a důkladnou práci, s množstvím cenných parciálních postřehů. Do budoucna by však možná bylo přínosné zamyslet se nad způsobem, jak výsledky takové analýzy prezentovat. Je například poněkud překvapivé, že při zvoleném analytickém zaměření Endršt zcela rezignuje na notové příklady. Analýzy také místy zatěžuje přílišná popisnost – je otázkou, zda je nutné procházet skladbou oddíl po oddílu a zda by nebylo čtenářsky atraktivnější dopracovat se již dříve v textu o jednotlivých skladbách k alespoň parciálním závěrům, a ty v případě potřeby detailní analýzou ilustrovat. Orientaci v analýzách však na druhou stranu velmi pomáhají Endrštovy přehledné – a někdy i v barvě vyvedené – tabulky.

V Praze, 8. května 2008

Mgr. Tereza Havelková

